

(สำเนา)

เลขที่รับ ๓๔๕๕/๒๕๕๒ วันที่ ๑๐ มี.ค. ๒๕๕๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๔๐๔/๒๐๐๑

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๙ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๒๒๓๑ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ.

ซึ่งนายกรัฐมนตรีลงนามรับรองแล้ว

ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ. (นางสาวรัชดา ธนาดิเรก กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ไปเพื่อนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามรับรองเนื่องจากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน นั้น

บัดนี้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแล้ว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุานิต ชัยยศ

(นายสุานิต ชัยยศ)

ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ

ด้านประสานกิจการภายในประเทศ

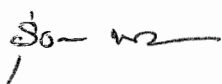
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักประสานงานการเมือง

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๔๒๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๓๖๗๒

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิชิตี)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักการประชุม

ณัฐรา พิมพ์

Legislative Institutional Repository of Thailand

ชาน

ตรวจ

(สำเนา)

เลขรับ ๑๕/๒๕๕๒ วันที่ ๕ มี.ค. ๒๕๕๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติ

๒. บันทึกหลักการและเหตุผล

๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ข้าพเจ้ากับคณะขอเสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ.

พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบกันมา เพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดนำเสนอดุสิตสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) รัชดา ธนาดิเรก ผู้เสนอ

(นางสาวรัชดา ธนาดิเรก)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

ลงชื่อ ผ่องศรี ธาราภูมิ ผู้เสนอ ลงชื่อ อรรถพร พลบุตร ผู้เสนอ

(นางสาวผ่องศรี ธาราภูมิ)

(นายอรรถพร พลบุตร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

ลงชื่อ สรรเสริญ สมะลาภา ผู้เสนอ ลงชื่อ อานิก อัมระนันท์ ผู้เสนอ

(นายสรรเสริญ สมะลาภา)

(นางอานิก อัมระนันท์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

ลงชื่อ สกลธี ภัททิยกุล ผู้เสนอ ลงชื่อ ธนา ชีรวินิจ ผู้เสนอ

(นายสกลธี ภัททิยกุล)

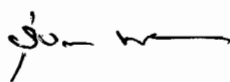
(นายธนา ชีรวินิจ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

ลงชื่อ	ประพนธ์ นิลวัชรมณี	ผู้เสนอ	ลงชื่อ	สัมพันธ์ ทองสมัคร	ผู้เสนอ
	(นายประพนธ์ นิลวัชรมณี)			(นายสัมพันธ์ ทองสมัคร)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	
ลงชื่อ	สมเกียรติ ฉันทวานิช	ผู้เสนอ	ลงชื่อ	ถวิล ไพรสณฑ์	ผู้เสนอ
	(นายสมเกียรติ ฉันทวานิช)			(นายถวิล ไพรสณฑ์)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	
ลงชื่อ	อภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์	ผู้เสนอ	ลงชื่อ	บุญยอด สุขถิ่นไทย	ผู้เสนอ
	(นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์)			(นายบุญยอด สุขถิ่นไทย)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	
ลงชื่อ	อรรถวิเชียร สุวรรณภักดี	ผู้เสนอ	ลงชื่อ	พจนารถ แก้วผลึก	ผู้เสนอ
	(นายอรรถวิเชียร สุวรรณภักดี)			(นางพจนารถ แก้วผลึก)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	
ลงชื่อ	นริศ ชำนาญรักษ์	ผู้เสนอ	ลงชื่อ	เจอะอามิง โตะตาหยง	ผู้เสนอ
	(นายนริศ ชำนาญรักษ์)			(นายเจอะอามิง โตะตาหยง)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	
ลงชื่อ	ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ	ผู้เสนอ	ลงชื่อ	บรรพต ดันธีรวงศ์	ผู้เสนอ
	(นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ)			(นายบรรพต ดันธีรวงศ์)	
	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์	
	ลงชื่อ	วรงค์ เดชกิจวิกรม	ผู้เสนอ		
		(นายวรงค์ เดชกิจวิกรม)			
		สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์			

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักการประชุม

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๑๕๐ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญ ประกอบกับมาตรา ๓๐๓ (๓) บัญญัติให้กฎหมายดังกล่าวต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง” หมายความว่า หนังสือสัญญาที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตาม (๑) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗)

(๑) มีผลผูกพันด้านการค้าสินค้าและการค้าบริการมากไปกว่าที่ประเทศไทยมีพันธกรณีภายใต้ความตกลงกับองค์การการค้าโลก ในวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๒) มีผลผูกพันด้านการลงทุนมากไปกว่าที่ประเทศไทยผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงเรื่องมาตรการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้าขององค์การการค้าโลก หรือมีความแตกต่างหรือขัดแย้งกับทบทบัญญัติที่มีอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของประเทศไทย ทั้งการลงทุนระยะสั้นและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๓) มีผลผูกพันด้านทรัพย์สินทางปัญญามากไปกว่าที่ประเทศไทยผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าขององค์การการค้าโลก หรือมีผลขัดแย้งต่อพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่ประเทศไทยได้เป็นภาคีภายใต้กรอบขององค์การสหประชาชาติ ในวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๔) มีผลผูกพันด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลขัดแย้งต่อพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยเป็นภาคีภายใต้กรอบขององค์การสหประชาชาติ ในวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๕) มีผลผูกพันด้านแรงงานที่ขัดแย้งต่อพันธกรณีของประเทศไทยที่มีภายใต้ความตกลงขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ในวันที่คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ

(๖) มีผลผูกพันที่ก่อให้เกิดพันธกรณีที่ขัดแย้งกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ

(๗) มีลักษณะอย่างอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดตามข้อเสนอของคณะกรรมการ “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ แต่ให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยังคงค้างอยู่และต้องดำเนินการต่อไป

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงตามการเสนอของคณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการประสานการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่นอีกไม่เกินเก้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และเจ้าหน้าที่กรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

ในการเสนอบัญชีรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งควรรวมถึงด้านกฎหมายระหว่างประเทศ สิทธิมนุษยชน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านสวัสดิการสังคม

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ไม่เป็นเจ้าของ ผู้ถือหุ้น หรือลูกจ้าง ในธุรกิจหรือกิจการที่อาจมีผลประโยชน์ได้เสียโดยตรงจากการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี คนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

LIRT

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง

มาตรา ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้การเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

(๒) ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะแก่คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาในส่วนของการกระบวนกรจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ และมาตรการป้องกัน เยียวยา และแก้ไขผลกระทบ

LIRT

(๓) พิจารณากฎหมาย ระเบียบ และประกาศเพื่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของหน่วยงาน
องค์กร หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่
คณะกรรมการมอบหมายได้

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม รวมทั้งการประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้นำ
มาตรา ๗ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

การเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๑๔ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเสนอต่อ
รัฐสภาเพื่อทราบโดยจัดทำเป็นแผนสี่ปี ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินตามที่
บัญญัติในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ในแต่ละปีงบประมาณ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ
ประจำปี โดยให้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการดำเนินการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ เป้าหมาย
และผลที่คาดว่าจะได้รับของการดำเนินการ รวมทั้งประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทำหนังสือ
สัญญาระหว่างประเทศ เสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ และเมื่อสิ้นปีงบประมาณให้คณะรัฐมนตรีจัดทำรายงาน
แสดงผลสัมฤทธิ์ของแผนการดำเนินการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศในปีนั้นเสนอต่อรัฐสภาเพื่อ
ทราบ

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศซึ่งมิได้ระบุไว้ใน
แผนการดำเนินการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่เสนอต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรี
เสนอแผนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวให้รัฐสภาทราบในทันทีและดำเนินการตาม
ขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๑๕ ก่อนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ให้คณะรัฐมนตรีจัดส่งข้อมูล
เกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็น วัตถุประสงค์ กรอบ และประเด็นของการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ
นั้น ให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นผู้วิจัยข้อมูลและผลกระทบตามมาตรา ๒๖ และหน่วยงานหรือองค์กร
ที่เป็นผู้จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๒๕ พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ

LIRT

มาตรา ๑๖ ในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ รวมทั้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกหนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าว เมื่อคณะรัฐมนตรีได้รับรายงานการศึกษาวิจัยตามมาตรา ๒๖ (๑) และรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา ๒๕ (๑) แล้ว ให้เสนอรายงานดังกล่าว พร้อมทั้งกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ชี้แจง

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบให้มีการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เริ่มดำเนินการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวได้

มาตรา ๑๗ ในการเจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ คณะเจรจาจัดทำหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศจะต้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เฉพาะด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมาย และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และผู้แทนหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สาระสำคัญของหนังสือสัญญานั้นๆ

เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและสร้างความโปร่งใสในการเจรจา ให้ผู้มี ส่วนได้เสีย นักวิชาการ ตัวแทนองค์กรประชาสังคม ผู้แทนภาคเอกชน โดยการเสนอชื่อของสภาที่ปรึกษา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมีตัวแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เข้าร่วมเป็น ผู้สังเกตการณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการเจรจา

มาตรา ๑๘ ระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ให้รัฐบาลโดย หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดส่งข้อมูลสำคัญตามความเหมาะสมให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรตามมาตรา ๒๖

มาตรา ๑๙ ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเจรจาหรือภายหลังจากการลงนามรับรองความถูกต้องของร่าง หนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ก่อนการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาให้รัฐบาลโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดส่งร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ พร้อมทั้ง เผยแพร่ต่อสาธารณะ

ในกรณีที่ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเจรจาหรือภายหลังจากการลงนามรับรองความถูกต้องของร่าง หนังสือสัญญาระหว่างประเทศปรากฏว่า ร่างหนังสือดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นหนังสือสัญญาระหว่าง ประเทศอีกต่อไป การดำเนินการในขั้นตอนต่อไปในการจัดทำหนังสือสัญญาดังกล่าวไม่ต้องอยู่ภายใต้ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนป้องกันและมาตรการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับ ผลกระทบโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตาม หนังสือสัญญาระหว่างประเทศและจัดส่งพร้อมกับร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศให้กับหน่วยงานหรือ องค์กรตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ

มาตรา ๒๑ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๖ (๓) และ มาตรา ๒๕ (๒) เสร็จสิ้น และมีการลงนามในหนังสือสัญญาระหว่างประเทศแล้ว ในกรณีที่หนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีจะต้องกำหนดมาตรการป้องกัน รองรับ และเยียวยาผลกระทบจากการบังคับใช้หนังสือสัญญาระหว่างประเทศนั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม โดยระบุถึงกรอบเวลาและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ก่อนเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

การพิจารณากำหนดมาตรการป้องกัน รองรับ และเยียวยาผลกระทบตามวรรคหนึ่ง จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านลบได้เข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๒ เมื่อร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้รัฐบาลนำร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนการดำเนินการเพื่อให้หนังสือสัญญาระหว่างประเทศมีผลผูกพันประเทศไทยต่อไป

รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๓ หนังสือสัญญาระหว่างประเทศจะต้องมีฉบับภาษาไทยที่ใช้ลงนามอย่างเป็นทางการควบคู่กับฉบับภาษาอังกฤษ หรือฉบับภาษาของกลุ่มชาติ หรือภาษาที่ยอมรับของทุกฝ่าย

มาตรา ๒๔ เพื่อการตรวจสอบกระบวนการเจรจาในการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ให้มีนักวิชาการ ผู้แทนองค์กรประชาสังคม ผู้แทนภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญของรัฐสภาติดตามตรวจสอบการเจรจา การจัดรับฟังความคิดเห็น และการพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๕ ก่อนการดำเนินการเพื่อให้หนังสือสัญญามีผลผูกพัน ในกรณีที่กระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศใดมีการดำเนินการที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ประชาชนอาจยื่นคำร้องต่อศาลปกครองเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ มิฉะนั้นให้ระงับกระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาดังกล่าวจนกว่าจะมีดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

หากหน่วยงานใดดำเนินการเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ โดยมีการดำเนินการใดอันฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติ และไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของศาลปกครองตามวรรคสอง หน่วยงานดังกล่าวต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว

LIART

หมวด ๓

การศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๒๖ ในกระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศจะต้องมีการศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบอย่างละเอียดถี่ถ้วนทั้งก่อน ระหว่าง และภายหลังการเจรจาและบังคับใช้หนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ โดยรัฐบาลสนับสนุนให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ทำหน้าที่บริหารการศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยจะต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาวิจัยเหตุผลความจำเป็น วัตถุประสงค์ กรอบและประเด็นการเจรจา

ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยรายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันหลังจากได้รับข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างเป็นทางการจากรัฐบาลเพื่อประกอบการชี้แจงของคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบประกอบการเจรจาจากรัฐสภาก่อนการดำเนินการเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

(๒) จัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบในช่วงเวลาระหว่างการเจรจาตามความเหมาะสม และตามข้อมูลสำคัญที่ได้รับจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเจรจาและภาคส่วนต่างของสังคมฯ

(๓) จัดทำรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศภายหลังจบสิ้นการเจรจา และรายงานผลการศึกษาถึงความเหมาะสมและแนวโน้มประสิทธิภาพของแผนป้องกันและมาตรการเยียวยาแก้ไขผลกระทบที่คณะรัฐมนตรีจัดทำขึ้น เพื่อประกอบการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตาม มาตรา ๒๕ และการพิจารณาของรัฐสภา ก่อนการดำเนินการให้หนังสือสัญญาระหว่างประเทศนั้นมีผลผูกพันประเทศไทยตามมาตรา ๒๒

(๔) จัดทำรายงานประเมินผลตามมาตรา ๓๕

การทำการศึกษาวิจัย รายงานผลการวิเคราะห์ และรายงานประเมินผลตามวรรคหนึ่งจะต้องเปิดโอกาสกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มประชาสังคมที่ดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสม และเป็นไปอย่างอิสระและปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ หรือพรรคการเมืองใดๆ และไม่มีการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของรัฐกับผลประโยชน์ของผู้ศึกษาวิจัย ไม่ว่าในช่วงเวลาใดของการบังคับใช้หนังสือสัญญา

ทั้งนี้ การจัดทำรายงานศึกษาวิจัยตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) จะต้องครอบคลุมถึงรายงานผลกระทบทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมที่จะมีต่อประเทศและประชาชน ตลอดจนผลกระทบที่จะมีต่อกฎหมายภายในของรัฐ และความเพียงพอของกฎหมายที่จะป้องกันผลกระทบอันไม่พึงประสงค์ และการจัดทำรายงานศึกษาวิจัยตาม (๒) (๓) และ (๔) จะต้องครอบคลุมถึงผลกระทบต่อความ

LIRT

ผูกพันกับภาคีอื่นๆ และเผยแพร่สู่สาธารณะโดยศึกษาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ กรอบและประเด็นในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศซึ่งจัดทำขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๒๗ ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยรายงานผลการศึกษาร่างหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศและมาตรการรองรับต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และหน่วยงานหรือองค์กรที่บริหารการจ้ดรับ ฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๒๕ พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันหลัง ได้รับร่างหนังสือสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล

ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยนำเสนอผลการศึกษาร่างหนังสือสัญญา ระหว่าง ประเทศต่อรัฐสภา ในวาระที่คณะรัฐมนตรีนำร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศขอความเห็นชอบจาก รัฐสภา

มาตรา ๒๘ ในขั้นตอนระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจาสามารถว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เป็นที่ปรึกษา หรือเพื่อ ศึกษาวิจัยในส่วนหนึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาระของการเจรจาเพื่อจัดวางท่าทีการเจรจาได้เองตามความ เหมาะสม

หมวด ๔

การจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

มาตรา ๒๙ ในกระบวนการเจรจาและทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ รัฐบาลจะต้องจัดให้มีการจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและสอบถามความคิดเห็นจาก สาธารณชน เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการเจรจา การลงนาม แก้ไข ให้สัตยาบัน หรือ ยกเลิกหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ โดยรัฐบาลจะต้องสนับสนุนให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติทำหน้าที่บริหารการจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง

การจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะต้องจัดอย่างน้อยในสองขั้นตอน ดังนี้

(๑) การจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการชี้แจงวัตถุประสงค์ กรอบและประเด็นการ เจรจาหนังสือสัญญาระหว่างประเทศของรัฐบาลเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการให้มีการจ้ดรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนให้แล้วเสร็จและรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับจากวันที่ได้รับข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล

(๒) การจ้ดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศภายหลังการ เจรจา หรือภายหลังการลงนามเพื่อรับรองความถูกต้องของร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเพื่อ ประกอบการขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

LIRT

ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการให้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศให้แล้วเสร็จและรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณชนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับจากวันที่ได้รับข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล หรือหกสิบวันนับจากวันที่ได้รับรายงานผลการศึกษามาตรา ๒๖ (๓)

ขั้นตอนและวิธีการในการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจะต้องกระทำโดยยึดหลักความโปร่งใสและเปิดเผยข้อมูล โดยคำนึงถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันของผู้แสดงความคิดเห็น และให้สิทธิผู้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาแก้ไขร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๓๐ ก่อนการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานหรือองค์กรตามมาตรา ๒๕ จะต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้สนใจเข้าถึงข้อมูล เอกสาร รวมถึงร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศล่วงหน้าไม่น้อยกว่า หกสิบวัน โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล

มาตรา ๓๑ ให้หน่วยงานหรือองค์กรที่บริหารการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนรับตามมาตรา ๒๕ จัดทำรายงานประมวลผลพร้อมทั้งเป็นผู้นำเสนอผลการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อรัฐสภา ในวาระที่คณะรัฐมนตรีนำร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

ในการจัดทำรายงานประมวลผลตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานหรือองค์กรที่บริหารการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเสนอความเห็นเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศด้วยว่าประเทศไทยควรทำหนังสือสัญญาดังกล่าวหรือไม่ หรือเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างหนังสือสัญญาระหว่างประเทศในประเด็นใด หรือเห็นควรจัดให้มีการออกเสียงประชามติ หรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่น เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๓๒ ในขั้นตอนระหว่างการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจาสามารถดำเนินการเพื่อจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อประกอบการจัดทำทำทึหรือเพื่อปรับปรุงสารัตถะในส่วนของ การเจรจาได้ตามความเหมาะสม

หมวด ๕

การติดตามและตรวจสอบการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

มาตรา ๓๓ หนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาและมีผลผูกพัน โดยชอบด้วยกฎหมายจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาและพิมพ์เผยแพร่โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบการเจรจา

มาตรา ๓๔ เมื่อหนังสือสัญญาระหว่างประเทศใดมีผลผูกพันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วให้รัฐบาลโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบการเจรจาหนังสือสัญญาดังกล่าวจัดส่งเอกสารทางการที่เกิดขึ้นตามกระบวนการในมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๒ และที่ออกโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบการเจรจาและที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบการเจรจาได้รับจากคู่เจรจาทั้งหมดซึ่งเกี่ยวข้องกับหนังสือสัญญา ไปจัดเก็บไว้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถสืบค้นได้

มาตรา ๓๕ เมื่อหนังสือสัญญามีผลใช้บังคับแล้ว ให้กระทรวงต่างประเทศพิจารณาดำเนินการจดทะเบียนหนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่สำนักเลขาธิการสหประชาชาติ

มาตรา ๓๖ ให้รัฐบาลสนับสนุนให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยบริหารจัดการจัดทำรายงานประเมินผลภายหลังหนังสือสัญญาระหว่างประเทศมีผลบังคับใช้ ทั้งนี้ การจัดทำรายงานประเมินผลดังกล่าวจะต้องทำอย่างน้อยทุกสามปีในช่วงระยะเวลาสิบสองปีแรกนับจากวันที่หนังสือสัญญาระหว่างประเทศมีผลใช้บังคับ หลังจากนั้นให้ทำรายงานประเมินผลอย่างน้อยทุกห้าปีจนกว่าหนังสือสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวจะสิ้นผลใช้บังคับ โดยให้เสนอรายงานประเมินผลนี้ต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ
พ.ศ.

สภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ พ.ศ.

โดยที่มาตรา ๑๕๐ วรรคห้า ประกอบกับมาตรา ๓๐๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดบทนิยามคำว่า “หนังสือสัญญา” ว่าหมายถึงความตกลงเป็นหนังสือระหว่างรัฐบาลไทยหรือราชอาณาจักรไทย กับรัฐบาลต่างประเทศ รัฐต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศซึ่งก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะมิชื่อเรียกว่าอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับนิยามของสนธิสัญญา (Treaty) ตาม Vienna Convention on the Law of Treaties

๒.๒ กำหนดให้การจัดทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันได้แก่หนังสือสัญญาดังต่อไปนี้ ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ

(๒) หนังสือสัญญาที่จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา

(๓) หนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันงบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

(๔) หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง

(๕) หนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

ทั้งนี้ ไม่รวมถึงหนังสือสัญญากู้เงินหรือค้ำประกันเงินกู้ที่รัฐบาลไทยหรือราชอาณาจักรไทยทำขึ้นตามกฎหมายที่ให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะหรือเป็นการทั่วไป เพราะเป็นกรณีที่มีกฎหมายให้อำนาจดำเนินการเป็นการเฉพาะอยู่แล้ว

๒.๓ แม้การพิจารณาว่าหนังสือสัญญาใดเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันงบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง และหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ เพราะยังไม่เคยมีแนวปฏิบัติที่เป็นบรรทัดฐานมาก่อน กรณีจึงไม่อาจกำหนดให้ชัดเจนไว้ในกฎหมายได้ว่าหนังสือสัญญาใดบ้างที่เป็นหนังสือสัญญาดังกล่าว แต่โดยที่อาจกำหนดแนวทางในการพิจารณาได้ว่าหนังสือสัญญาใดบ้างที่อาจเข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาดังกล่าวดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดการร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยทุกกรณีว่าหนังสือสัญญาใดเป็นหนังสือสัญญาดังกล่าวหรือไม่ อันจะเป็นอุปสรรคต่อการใช้อำนาจอธิปไตยในทางกิจการระหว่างประเทศของคณะรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นฝ่ายบริหาร จึงกำหนดให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดในเบื้องต้นว่าหนังสือสัญญาใดเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันงบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ หรือเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ตามข้อเสนอแนะของกระทรวงการต่างประเทศ และเมื่อได้แจ้งข้อกำหนดดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทราบเป็นเวลาสิบห้าวันแล้ว หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาได้มีหนังสือทักท้วง ให้ประกาศข้อกำหนดนั้นในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้ โดยกำหนดเวลาดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุมของรัฐสภา

๒.๔ สำหรับขั้นตอน วิธีการและหลักเกณฑ์ในการจัดทำหนังสือสัญญาอื่นที่มีใช้หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งหมายรวมถึงหนังสือสัญญากู้เงินหรือค้ำประกันเงินกู้ที่รัฐบาลไทยหรือราชอาณาจักรไทยทำขึ้นตามกฎหมายที่ให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะหรือเป็นการทั่วไปด้วย

๒.๕ โดยที่ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐได้ทำความตกลงกับต่างประเทศจำนวนมาก เช่น ความตกลงการเป็นเมืองพี่เมืองน้อง หรือความตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐของไทยกับหน่วยงานของรัฐต่างประเทศเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการกิจการที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐนั้น เป็นต้น ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้มีการทำความตกลงที่มีลักษณะตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้บัญญัติว่าหน่วยงานของรัฐที่มีได้รับมอบอำนาจจากคณะรัฐมนตรีจะทำความตกลงกับรัฐบาลต่างประเทศ รัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐต่างประเทศ ให้มีผลเช่นเดียวกับหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมิได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Article ๑ ของ Vienna Convention on the Law of Treaties

๒.๖ สำหรับกระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ สรุปได้ดังนี้

(๑) ถ้ามีกรณีที่จะต้องดำเนินการเจรจา หน่วยงานที่รับผิดชอบและกระทรวงการต่างประเทศต้องร่วมกันจัดทำกรอบการเจรจาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอรัฐสภาให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการเจรจา พร้อมทั้งเผยแพร่กรอบการเจรจาให้ประชาชนทราบโดยทั่วไปและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกรอบการเจรจาเพื่อประกอบการดำเนินการต่อไปด้วย และหากเป็นกรณีที่เป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง และหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลการศึกษาวิจัยนั้น และคณะรัฐมนตรีต้องเสนอผลการศึกษาวิจัยและความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวต่อรัฐสภาพร้อมกับกรอบการเจรจาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำผลการศึกษาวิจัยนั้นมาประกอบการจัดทำกรอบการเจรจาและเพื่อให้รัฐสภาใช้พิจารณาประกอบการให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจา

(๒) อย่างไรก็ตาม อาจมีบางกรณีที่การเปิดเผยข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับการเจรจาอาจไม่เป็นผลดีต่อสถานะของประเทศในการเจรจาหรือต่อความมั่นคงของชาติ จึงกำหนดข้อยกเว้นไว้ด้วยว่าในกรณีที่การเปิดเผยข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับการเจรจาจะเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศหรือประชาชนหรือต่อความมั่นคงของชาติ อาจไม่จำเป็นต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวได้

(๓) สำหรับกรณีที่รัฐบาลไทยหรือราชอาณาจักรไทยมิได้เข้าร่วมการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญา หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องจัดทำและเผยแพร่สรุปสาระสำคัญของหนังสือสัญญานั้นให้ประชาชนทราบโดยทั่วไป และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการพิจารณาก่อนลงนามในหนังสือสัญญา หรือก่อนแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันตามหนังสือนั้น แล้วแต่กรณี

(๔) ในการเผยแพร่ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้น ให้กระทำผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดอาจกำหนดให้ดำเนินการโดยวิธีอื่นด้วยก็ได้ และเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่บริสุทธิ์ ผู้แสดงความคิดเห็นต้องระบุชื่อและที่อยู่แท้จริง และถ้าเป็นบุคคลธรรมดาจะต้องระบุชื่อสกุลและเลขประจำตัวประชาชนด้วย

(๕) ส่วนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง และหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างมีนัยสำคัญนั้น ต้องดำเนินการก่อนจัดทำกรอบการเจรจาเพื่อจัดทำหนังสือสัญญาดังกล่าว โดยหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน และผู้ซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรนั้นมอบหมายให้ดำเนินการวิจัยการศึกษาวิจัยต้องไม่มีประโยชน์ได้เสียเป็นการส่วนตัวหรือมีอคติในเรื่องที่ดำเนินการศึกษาวิจัย โดยในการศึกษาวิจัยนั้น ผู้ดำเนินการศึกษาวิจัยต้องศึกษาผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศ ผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุน และผลกระทบต่อบุคคล

หากมีการทำหนังสือสัญญา ตลอดจนแนวทางป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาผลกระทบดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้นและประชาชนทั่วไป ส่วนค่าตอบแทนการศึกษาวิจัย ให้เป็นไปตามอัตราที่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดประกาศกำหนด หากเป็นกรณีที่เคยมีการศึกษาวิจัยไว้แล้ว และผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการศึกษาวิจัยมีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นและรายงานผลการศึกษาวิจัยนั้นมีรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นครบถ้วน หน่วยงานที่รับผิดชอบอาจนำรายงานผลการศึกษาดังกล่าวมาใช้ โดยไม่ต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยขึ้นใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ในรายงานผลการศึกษาวิจัยนั้นแล้ว แต่ถ้าไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใครรับดำเนินการศึกษาวิจัย หรือผู้รับดำเนินการศึกษาวิจัยไม่ประสงค์จะดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป และไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรอื่นรับดำเนินการศึกษาวิจัยต่อหากเป็นกรณีที่ยังไม่มีผู้ใดดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสัญญานั้นมาก่อนให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการศึกษาวิจัยเอง

(๖) เมื่อดำเนินการศึกษาวิจัยแล้วเสร็จ หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องเผยแพร่รายงานผลการศึกษาวิจัยและจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับรายงานผลการศึกษาดังกล่าวผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และรัฐมนตรีเจ้าสังกัดอาจกำหนดให้ดำเนินการโดยวิธีอื่นด้วยก็ได้

(๗) ในการเจรจา หน่วยงานที่รับผิดชอบและกระทรวงการต่างประเทศต้องดำเนินการร่วมกัน และในกรณีที่หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง และหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ผู้เจรจาต้องพิจารณาผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกรอบการเจรจาและผลการศึกษาวิจัยที่เสนอต่อรัฐสภาประกอบการเจรจาด้วย และเมื่อการเจรจาเสร็จสิ้นลง หน่วยงานที่รับผิดชอบและกระทรวงการต่างประเทศต้องเผยแพร่สรุปผลการเจรจาต่อประชาชนผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของตน ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นกรณีที่การเปิดเผยข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับการเจรจาจะเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศหรือประชาชนหรือต่อความมั่นคงของชาติ และให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเสนอผลการเจรจาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบและอนุมัติการลงนามในหนังสือสัญญา

(๘) สำหรับการลงนามในหนังสือสัญญานั้น ถ้าเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลใช้บังคับเมื่อมีการลงนามโดยไม่ต้องแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันในภายหลัง คณะรัฐมนตรีต้องเสนอหนังสือสัญญานั้นต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนการลงนาม แต่ถ้าเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลใช้บังคับเมื่อมีการแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน ก่อนการแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีเสนอหนังสือสัญญานั้นต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบ และในการเสนอหนังสือสัญญาต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งและวรรคสองนั้น คณะรัฐมนตรีต้องเผยแพร่รายละเอียดของหนังสือสัญญานั้นให้ประชาชนทราบโดยทั่วไปด้วยโดยผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงานที่รับผิดชอบและกระทรวงการต่างประเทศ

(๕) หนังสือสัญญาที่มีผลใช้บังคับแล้ว ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงานที่รับผิดชอบและกระทรวงการต่างประเทศ ส่วนภาษาของหนังสือสัญญาที่จะประกาศนั้นมิได้กำหนดไว้ตายตัว เพราะหลายกรณีมีการจัดทำหนังสือสัญญาเป็นภาษาอื่นที่มีใช้ภาษาไทย

๒.๗ เมื่อหนังสือสัญญามีผลใช้บังคับแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องจัดให้มีการศึกษาผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาที่มีต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศ ตลอดจนผลผูกพันด้านการค้าหรือการลงทุน และผลกระทบต่อบุคคล และให้เสนอแนะมาตรการแก้ไขหรือเยียวยาผลกระทบดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยมาตรการเช่นว่านั้นต้องรวดเร็ว เหมาะสมและเป็นธรรม และต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้รับผลกระทบดังกล่าวและประชาชนประกอบด้วย เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องเผยแพร่มาตรการดังกล่าวให้ประชาชนทราบโดยทั่วไป รวมทั้งเผยแพร่ผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และเพื่อให้การแก้ไขหรือเยียวยาผลกระทบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานที่ต้องดำเนินการตามมาตรการแก้ไขหรือเยียวยาผลกระทบดังกล่าวรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยทุกรอบสามเดือน

๒.๘ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ถูกต้องและเป็นระบบ จึงกำหนดให้กระทรวงการต่างประเทศจัดให้มีฐานข้อมูลหนังสือสัญญาเพื่อรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่รัฐบาลไทยหรือราชอาณาจักรไทยเป็นภาคี ผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจดูและทำสำเนาข้อมูลดังกล่าวผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศนั้นได้เอง

๒.๙ กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสัญญาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับว่า การดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญาใดที่รัฐบาลไทยหรือราชอาณาจักรไทยยังมิได้แสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่า การดำเนินการที่ได้ทำไปแล้วเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

๒.๑๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้